

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- คณะวิทยากรด้านวินัย. สำนักงาน ก.พ.. คู่มือการดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน 2518. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยทิมพ์, 2531.
- ประวิณ ฅ นคร. คู่มือการรักษาวินัยข้าราชการสำหรับผู้บังคับบัญชา. กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน จำกัด, 2528.
- _____. คู่มือการปฏิบัติงานด้านกฎหมายและระเบียบตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน ก.พ., 2531.
- สวัสดิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. ปุจฉาวิสัชนาทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518. กรุงเทพมหานคร : อีรานุสรณ์การพิมพ์, 2530.
- _____. กฎ ก.พ.พร้อมด้วย พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518. กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.2532.
- _____. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือน. กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ., 2532.
- _____. รวมนิติ ค.ร.ม.นิติ ก.พ.และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับวินัยข้าราชการพลเรือน. กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ., 2533.
- _____. "ตอบข้อหารือเกี่ยวกับวินัยข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518." กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน ก.พ., 2530 (อัดสำเนา)
- _____. กองวินัย. แนวทางการลงโทษทางวินัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน ก.พ., กองวินัย, 2528.
- สมใจ เกษรศิริเจริญ. "การสืบสวนสอบสวนของ ป.ป.ป.กรณีทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ, สำนักงาน.

กองวิจัยและวางแผน. รายงานผลการปฏิบัติราชการของคณะกรรมการ ป.ป.ป.

ประจำปี 2525. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, 2525.

____. รายงานผลการปฏิบัติราชการของคณะกรรมการ ป.ป.ป.ประจำปี 2528.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์การพิมพ์, 2528.

____. รายงานผลการปฏิบัติราชการของคณะกรรมการ ป.ป.ป.ประจำปี 2530.

กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2530.

____. รายงานผลการปฏิบัติราชการของคณะกรรมการ ป.ป.ป.ประจำปี 2531.

กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2531.

____. รายงานผลการปฏิบัติราชการของคณะกรรมการ ป.ป.ป.ประจำปี 2534.

กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2534..

เอกสารอื่นๆ

"พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494." ราชกิจจานุเบกษา ตอนที่ 24

(ฉบับพิเศษ) 11 เมษายน 2494

"พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518."

ราชกิจจานุเบกษา 92 ตอนที่ 52 (ฉบับพิเศษ) (3 มีนาคม 2518)

"พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2530." ราชกิจจานุเบกษา 104 ตอนที่ 215 (28 ตุลาคม 2530)

"ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.

2532." กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวกับข้าราชการพลเรือน. กรุงเทพมหานคร:

สวัสดิการสำนักงาน ก.พ., 2533.

สำนักงาน ก.พ. "หนังสือที่ สร 1006/13162." 10 กุมภาพันธ์ 2519.

____. "หนังสือที่ สร 1006/14155." 12 กุมภาพันธ์ 2519.

____. "หนังสือที่ สร 1006/132751." 18 ตุลาคม 2519.

____. "หนังสือที่ สร 0708/117140." 23 สิงหาคม 2520.

____. "หนังสือที่ สร 0709/36355." 13 มีนาคม 2521.

สำนักงาน ก.พ. "หนังสือที่ สร.0709/174814." 3 พฤศจิกายน 2521.

- ____. "หนังสือที่ สร. 0709/18698." 5 กุมภาพันธ์ 2522.
- ____. "หนังสือที่ สร.0709/18705." 5 กุมภาพันธ์ 2522.
- ____. "หนังสือที่ สร.0709/18705." 5 กุมภาพันธ์ 2522.
- ____. "หนังสือที่ สร.0709/26195." 20 กุมภาพันธ์ 2522.
- ____. "หนังสือที่ สร.0709/55553." 12 เมษายน 2522.
- ____. "หนังสือที่ สร.0709/21070." 7 กุมภาพันธ์ 2523.
- ____. "หนังสือที่ สร.0709/21071." 7 กุมภาพันธ์ 2523.
- ____. "หนังสือที่ สร.0709/21072." 7 กุมภาพันธ์ 2523.
- ____. "หนังสือที่ สร.0709/25376." 15 กุมภาพันธ์ 2523.
- ____. "หนังสือที่ สร.0709/169342." 30 กันยายน 2523.
- ____. "หนังสือที่ สร.0709/171788." 3 ตุลาคม 2523.
- ____. "หนังสือที่ สร.0711/70654." 8 มิถุนายน 2524.
- ____. "หนังสือที่ สร.0711/81963." 2 กรกฎาคม 2524.
- ____. "หนังสือที่ สร.0711/121621." 2 กรกฎาคม 2524.
- ____. "หนังสือที่ สร.0711/121621." 28 กันยายน 2524.
- ____. "หนังสือที่ สร.0711/137382." 3 พฤศจิกายน 2524.
- ____. "หนังสือที่ สร.0711/13454." 9 กุมภาพันธ์ 2525.
- ____. "หนังสือที่ สร.0711/109814." 13 กันยายน 2525.
- ____. "หนังสือที่ สร.0711/126492." 26 ตุลาคม 2525.
- ____. "หนังสือที่ สร.0711/126523." 29 ตุลาคม 2525.
- ____. "หนังสือที่ สร.0711/134763." 10 พฤศจิกายน 2525.
- ____. "หนังสือที่ สร.0711/ป54." 12 มกราคม 2526.
- ____. "หนังสือที่ นร.0611/ป1238." 10 สิงหาคม 2526.
- ____. "หนังสือที่ นร.0611/ป1622." 17 ตุลาคม 2526.
- ____. "หนังสือที่ นร.0611/932." 4 พฤศจิกายน 2526.
- ____. "หนังสือที่ นร.06๕1/02." 5 มกราคม 2527.

สำนักงาน ก.พ. "หนังสือที่ นร.0611/ป134." 2 กุมภาพันธ์ 2527.

- ____. "หนังสือที่ นร.0611/ล66." 28 กุมภาพันธ์ 2527.
- ____. "หนังสือที่ นร.0611/128." 14 กุมภาพันธ์ 2528.
- ____. "หนังสือที่ นร.0611/784." 8 พฤศจิกายน 2528.
- ____. "หนังสือที่ นร.0611/831." 28 พฤศจิกายน 2528.
- ____. "หนังสือที่ นร.0611/285." 9 เมษายน 2529.
- ____. "หนังสือที่ นร.0611/ป1379." 14 ตุลาคม 2529.
- ____. "หนังสือที่ นร.0711/30." 9 มกราคม 2530.
- ____. "หนังสือที่ นร.0711/ล22." 15 มกราคม 2530.
- ____. "หนังสือที่ นร.0711/ป145." 16 มกราคม 2530.
- ____. "หนังสือที่ นร.0711/ล56." 30 มกราคม 2530.
- ____. "หนังสือที่ นร.0711/ป597." 19 มีนาคม 2530.
- ____. "หนังสือที่ นร.0711/ป984." 1 มิถุนายน 2530.
- ____. "หนังสือที่ นร.0711/ป1354." 4 สิงหาคม 2530.
- ____. "หนังสือที่ นร.0711/ล567." 8 ธันวาคม 2530.
- ____. "หนังสือที่ นร.0711/ล33." 22 มกราคม 2531.
- ____. "หนังสือที่ นร.0711/ป93." 22 มกราคม 2531.
- ____. "หนังสือที่ นร.0711/351." 7 มีนาคม 2531.
- ____. "หนังสือที่ นร.0711/ป669." 13 พฤษภาคม 2531.
- ____. "หนังสือที่ นร.0711/551." 14 มิถุนายน 2531.
- ____. "หนังสือที่ นร.0711/595." 29 มิถุนายน 2531.
- ____. "หนังสือที่ นร.0712/ป360." 7 มิถุนายน 2532.
- ____. "หนังสือที่ นร.0712/ป450." 9 สิงหาคม 2532.
- ____. "หนังสือที่ นร.0712/ล286." 13 ตุลาคม 2532.
- ____. "หนังสือที่ นร.0709/169342." 30 กันยายน 2533.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. "หนังสือที่ สร.0601/811." 22 กรกฎาคม 2524.

- ____. "หนังสือที่ สร.0601/1596." 14 ธันวาคม 2524.
- ____. "หนังสือที่ นร.0501/1554." 24 ตุลาคม 2526.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. "หนังสือที่ นร.0601/11." 6 มกราคม 2532.

____. "หนังสือที่ นร.0601/893." 12 ตุลาคม 2532.

____. "หนังสือที่ นร.0601/165." 28 กุมภาพันธ์ 2533.

สำนักงาน ป.ป.ป.. "การประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ป.ครั้งที่ 10/2531." 10 มีนาคม
2531.

____. "การประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ป.ครั้งที่ 21/2533." 25 พฤษภาคม 2533.

ภาคผนวก

วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.

เนื่องจากขณะที่ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สภานิติบัญญัติกำลังพิจารณาร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ซึ่งหากผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติ ก็จะมีผลยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 แต่เมื่อร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวยังไม่ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติ จึงไม่สามารถนำมารวมไว้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนได้ศึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวอย่างละเอียด และเห็นว่ามิใช่ประโยชน์จึงขอนำมาเสนอไว้ในส่วนท้ายของวิทยานิพนธ์นี้ โดยจะวิเคราะห์ถึงเรื่องการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนภายหลังจากที่ออกจากราชการไปแล้ว รวมทั้งเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องและน่าสนใจ ดังนี้

ตามร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.

ได้มีการเสนอปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติในเรื่องการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนภายหลังจากที่ออกจากราชการไปแล้วตามนัยมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โดยในร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. นี้ได้บัญญัติในเรื่องนี้ไว้ในร่างมาตรา 106 ซึ่งมีเนื้อความว่า

"ข้าราชการพลเรือนสามัญใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำหรือละเว้นกระทำการใดที่พึงเห็นได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือจากผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือตรวจสอบตามกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือโดยผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำ ความผิดอาญา เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการ หรือความผิดลหุโทษ แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว เว้นแต่ออกจากราชการเพราะตาย ผู้มีอำนาจตามมาตรา 102 วรรคสาม วรรคสี่ หรือ

วรรคห้า หรือมาตรา 104 วรรคสาม แล้วแต่กรณี มีอำนาจดำเนินการสืบสวน หรือพิจารณาตามมาตรา 99 และดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติในหมวดนี้ต่อไป ได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ เว้นแต่กรณีที่ผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยที่จะต้องลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ก็ให้คงโทษเสียได้⁵

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของร่างมาตรา 106 ตามร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับล่าสุดนี้เปรียบเทียบกับบทบัญญัติของมาตรา 89⁶ แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 แล้วจะพบว่าในบทบัญญัติของร่างมาตรา 106 แห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับล่าสุดนี้มีเนื้อหาที่จะเอียงและชัดเจนกว่าบทบัญญัติในมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ซึ่งผู้เขียนขอวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นดังต่อไปนี้

1) หลักเกณฑ์ในการกล่าวหา

บทบัญญัติในร่างมาตรา 106 ของร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการกล่าวหาขึ้นใหม่ทั้งในส่วนของวิธีการกล่าวหา ข้อกล่าวหาและผู้รับเรื่องกล่าวหา กล่าวคือ

⁵ มาตรา 106 แห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.

⁶ มาตรา 89 ข้าราชการพลเรือนสามัญได้มีการนิยามกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้วผู้มีอำนาจตามมาตรา 86 หรือมาตรา 92 วรรคสาม แล้วแต่กรณี ก็ยังมีอำนาจสั่งดำเนินการลงโทษหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งให้เป็นไปตามหมวดนี้ได้ เว้นแต่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นจะออกจากราชการเพราะตาย

1.1 วิธีการกล่าวหา

บทบัญญัติในร่างมาตรา 106 แห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับล่าสุดนี้ได้กำหนดวิธีการกล่าวหาไว้ชัดเจนว่า จะต้องเป็นการกล่าวหาที่เป็นหนังสือเท่านั้น ซึ่งอาจจะเป็นการกล่าวหา เป็นหนังสือยื่นต่อผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาหรือต่อบุคคลอื่นที่กฎหมายนี้กำหนดไว้ก็ได้ หรือผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นจะเป็นผู้กล่าวหาขึ้นเองก็ได้ แต่จะต้องกล่าวหาเป็นหนังสือเช่นเดียวกัน ซึ่งตามมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 มิได้มีการกำหนดวิธีการกล่าวหาไว้ชัดเจนเช่นนี้ไว้ในบทบัญญัติ เพียงแต่มีมติ ก.พ.กำหนดไว้เป็นหลักการว่าจะต้อง เป็นการกล่าวหาขึ้นตั้งแต่ผู้ถูกกล่าวหายังรับราชการอยู่ โดยอาจจะกล่าวหาเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ และจะต้องเป็นการกล่าวหาขึ้นต่อผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา ถ้าหากเป็นการกล่าวหาต่อผู้อื่นหรือส่วนราชการอื่น เช่น คณะกรรมการ ป.ป.ป.หรือสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ผู้อื่น หรือส่วนราชการอื่นที่รับแจ้งเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนไว้จะต้องได้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบก่อนที่ผู้ถูกกล่าวหาจะออกจากราชการ ซึ่งภายหลังได้กำหนดเป็นหลักการขึ้นใหม่ว่า เพียงแต่ผู้อื่นหรือส่วนราชการอื่นที่ได้รับเรื่องกล่าวหา ส่งเรื่องกล่าวหาไปถึงผู้บังคับบัญชา ก่อนที่ผู้ถูกกล่าวหาจะออกจากราชการก็ถือว่าผู้นั้นมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงไว้ก่อนออกจากราชการแล้ว แม้ว่าผู้บังคับบัญชาจะยังไม่ได้ทราบถึงเนื้อความที่กล่าวหาหรือ เพิ่งมาทราบภายหลังจากที่ผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการไปแล้วก็ไม่ใช่ข้อสำคัญ ซึ่งการที่มาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 มิได้กำหนดวิธีการกล่าวหาไว้ชัดเจนได้ก่อให้เกิดปัญหาการตีความและปัญหาในทางปฏิบัติว่าแค่ไหนเพียงไรจึงจะถือว่าได้มีการกล่าวหาข้าราชการพล เรือนสามัญผู้นั้น ไว้ตั้งแต่ผู้นั้นยังรับราชการอยู่ และยังมีปัญหาการพิจารณาการกล่าวหาจากบัตรสน เทห์ และข้อจำกัดที่กำหนดว่าจะต้อง เป็นการกล่าวหาขึ้นต่อผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา เท่านั้น ไม่เช่นนั้นก็ต้องเป็นกรณีที่ได้ส่ง เรื่องกล่าวหาถึงผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา ก่อนที่ผู้นั้นจะออกจากราชการ มิฉะนั้นก็จะไม่เข้าหลักเกณฑ์ของมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 ที่จะทำให้มีอำนาจที่จะดำเนินการลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการพล เรือนสามัญที่ออกจากราชการไปแล้วได้

การบัญญัติกฎหมายให้มีความชัดเจนในเรื่องวิธีการกล่าวหาและขยายขอบ เขตแห่งเงื่อนไข ในการรับ เรื่องกล่าวหาให้รวมไปถึงการกล่าวหาขึ้นต่อผู้ที่มิหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการซึ่งมิใช่กล่าวหา ร้องเรียนได้เฉพาะต่อ

ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายในเรื่องนี้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และสามารถแก้ปัญหาคาการตีความและปัญหาในทางปฏิบัติที่เป็นอยู่ได้ เป็นอย่างดี ถ้าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติให้มีผลใช้บังคับได้ เป็นกฎหมาย

1.2 ข้อยกเว้น

บทบัญญัติของร่างมาตรา 106 แห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ได้กำหนดข้อยกเว้นไว้ละเอียดและชัดเจนขึ้นกว่าบทบัญญัติในมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 โดยกำหนดว่า "ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำหรือละเว้นกระทำการใดที่พึงเห็นได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง... หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่า กระทำ ความผิดอาญา เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ ไม่เกี่ยวกับราชการหรือความผิดลหุโทษ..." ข้อความส่วนที่ขีดเส้นใต้ เป็นข้อความที่เพิ่มขึ้นจากบทบัญญัติมาตรา 89 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีผลทำให้เห็นได้ว่าการเขียนให้ละเอียดขึ้น และครอบคลุมความหมายของการกล่าวหาให้กว้างขึ้น กล่าวคือ บทบัญญัติร่างมาตรา 106 นี้ใช้คำว่า "...มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำหรือละเว้นกระทำการใดที่ พึงเห็นได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง..." ดังนั้นในขณะที่พบการกระทำผิดหรือ ในขณะที่กล่าวหาผู้ถูกกล่าวหาอาจจะยังไม่ได้ความแน่ชัดหรือไม่ทราบว่า การกระทำหรือการละเว้น การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเช่นนั้น ถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ เพียงแต่ว่า พฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาที่เห็นได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็เข้าหลักเกณฑ์ของร่างมาตรา 106 แล้ว เมื่อผู้มีอำนาจตามกฎหมายได้ดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาความผิดต่อไป แล้วหากผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยที่จะต้องลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือน ก็ให้ลงโทษเสียได้ เพราะบทบัญญัติของมาตรานี้มุ่งลงโทษเฉพาะผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงเท่านั้น

ถ้าหากพิจารณาในด้านนี้ก็ จะเห็นว่าการบัญญัติกฎหมายโดยใช้ถ้อยคำเช่นนี้ น่าจะเกิดผลดี เพราะขณะที่กล่าวหา ยังไม่ได้ผ่านการสืบสวนสอบสวนและพิจารณาตามกระบวนการดำเนินการทางวินัย อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนมีความเห็นว่า ถ้อยคำของบทบัญญัติเช่นนี้ยังไม่ชัดเจน และอาจเกิดปัญหาการตีความได้โดยที่ผู้กล่าวหาหรือผู้บังคับบัญชาอาจจะใช้ดุลพินิจ

โดยเหตุผลหรือความรู้สึกหรือความคิดเห็นส่วนตัว เข้ามาเกี่ยวข้องในการพิจารณาว่า พฤติการณ์ของผู้กระทำในกรณีนั้น ๆ จะพึงเห็นได้หรือไม่ว่าเป็นกรณีที่เป็นความผิดวินัยอย่าง ร้ายแรงหรือไม่

ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาว่ากระทำ ความผิดอาญา เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการ ข้อยกเว้นในกรณี การกล่าวหาดังกล่าว ถ้าหากว่าเป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทซึ่งเกี่ยวกับราชการ ก็จะไม่ เข้าข้อยกเว้นตามบทบัญญัติในร่างมาตรา 106 แห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ซึ่งในบทบัญญัติของมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 มิได้บัญญัติรายละเอียดในส่วนนี้อาไว้

1.3 ผู้รับเรื่องกล่าวหา

บทบัญญัติในร่างมาตรา 106 แห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ฉบับนี้ ได้กำหนดให้สามารถกล่าวหาข้าราชการพลเรือนสามัญเป็น หนังสือคือผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาหรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือตรวจสอบต่ามิ กฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ ซึ่งถ้าหากได้กล่าวหาเป็นหนังสือต่อบุคคลเหล่านี้ ก่อนที่ ผู้ถูกกล่าวหาจะออกจากราชการ ก็จะเข้าหลักเกณฑ์ของร่างมาตรา 106 ทำให้ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาที่ออกจากราชการไปแล้วได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการ กำหนดตัวผู้รับเรื่องกล่าวหาในร่างมาตรา 106 ของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดตัวผู้รับ เรื่องกล่าวหาไว้มากกว่าและกว้างกว่าบทบัญญัติของมาตรา 89 แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ซึ่งกำหนดให้ต้องกล่าวหาขึ้นต่อผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา เท่านั้น หรือต้องแจ้งเรื่องไปถึงผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาก่อนที่ผู้ถูกกล่าวหาจะออกจาก ราชการจึงจะเข้าหลักเกณฑ์ของมาตรา 89 ซึ่งได้ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติระหว่างผู้แจ้งเรื่อง กล่าวหาเช่น สำนักงาน ป.ป.ป. หรือสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกับผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา ในกรณีที่ผู้แจ้งเรื่องกล่าวหาได้แจ้งเรื่องมายังผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาภายหลังที่ผู้ถูกกล่าวหา ออกจากราชการไปแล้ว ซึ่งการส่งเรื่องมายังผู้บังคับบัญชาไม่ทัน เวลาดังกล่าวมีผลทำให้ผู้บังคับบัญชา ไม่สามารถดำเนินการลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามนัยมาตรา 89 ได้

แต่เมื่อมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2530 ได้มีการบัญญัติให้อำนาจแก่คณะกรรมการ ป.ป.ป. ในการสืบสวนสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งก็รวมความถึงข้าราชการพลเรือนสามัญด้วย ที่พ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วได้ต่อไปอีกหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อมีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. ว่าทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการในกรณีที่เป็นความผิดอย่างร้ายแรง และในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีมติว่าเรื่องที่สอบสวนมีมูลว่าผู้นั้นกระทำความผิดอย่างร้ายแรง ก็ให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้ เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจากบทบัญญัติในมาตรา 21 จัตวา⁷ นี้เอง ที่ทำให้ปัญหาในทางปฏิบัติในการแจ้งเรื่องกล่าวหาจากคณะกรรมการ ป.ป.ป. เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนผู้ถูกกล่าวหาคำดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาตามนัยมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ซึ่งแต่เดิมมีปัญหาว່ว่าแจ้งมายังผู้บังคับบัญชาภายหลังที่พ้นจากราชการแล้ว ก็หมดไป เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ป. มีอำนาจที่จะสืบสวนสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาด้วยตนเอง แม้ผู้นั้นจะพ้นจาก

⁷ มาตรา 21 จัตวา เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดมีการณีถูกกล่าวหา ร้องเรียนว่าทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการตามมาตรา 17 ทวิ ในกรณีที่เป็นความผิดอย่างร้ายแรง หรือในกรณีที่มีพฤติการณ์ร้ายชัดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติและคณะกรรมการได้มีมติให้รับไว้พิจารณาตามมาตรา 20 แล้ว แม้ภายหลังผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วด้วยเหตุอื่น นอกจากตายก็ให้คณะกรรมการมีอำนาจดำเนินการต่อไปได้ แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และในกรณีที่คณะกรรมการมีมติว่า เรื่องที่สอบสวนมีมูลว่าผู้นั้นกระทำความผิดอย่างร้ายแรง หรือผู้นั้นร้ายชัดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ก็ให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น พนักงานอัยการ นายกรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการตุลาการแล้วแต่กรณี ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้ เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ราชการไปแล้วก็ตาม และถ้าหากมีมติว่า เรื่องที่กล่าวทามีมูลว่าผู้นั้นกระทำผิดอย่างร้ายแรง ก็ส่ง เรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นดำเนินการลงโทษทางวินัยตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้ เสมือนว่า ผู้นั้นยังมิได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายป้องกันและปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ โดยที่ไม่ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวทาคำ เสนอการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาตามนัยมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2518 ดังเช่นที่เคยปฏิบัติมาแต่ก่อน

เมื่อพิจารณาเนื้อหาของบทบัญญัติในร่างมาตรา 106 แห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในส่วน ผู้รับเรื่องกล่าวหาได้แก่ ผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนและตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของ ทางราชการ น่าจะหมายถึงคณะกรรมการ ป.ป.ป.และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินหรือ อาจจะมีหน่วยงานอื่น ๆ ได้อีกตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ทำให้ผู้เขียนมีความคิด เห็นว่า ถ้าหากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติและมีผลใช้บังคับได้ เป็น กฎหมายก็จะทำให้ผู้บังคับบัญชาและผู้มีอำนาจตามกฎหมายฉบับนี้ มีอำนาจที่จะดำเนินการสืบสวน สอบสวนและดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาได้ไม่ว่าจะเป็นการกล่าวหาขึ้นต่อผู้บังคับบัญชา หรือคณะกรรมการ ป.ป.ป. หรือสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ตามที่ได้บัญญัติไว้ในหมวด 6 แห่ง พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ต่อไป เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ จึง เป็นการที่ผู้บังคับบัญชา ของข้าราชการพลเรือนสามัญที่ถูกกล่าวหาขึ้นต่อหน่วยราชการอื่นกลับมามีอำนาจที่จะดำเนินการ ทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาได้เองโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติในกฎหมายระเบียบข้าราชการ พลเรือน โดยที่ไม่ต้องให้ส่วนราชการอื่นส่งเรื่องมาให้ดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็น ข้าราชการพลเรือนสามัญโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายอื่น เช่นกฎหมาย ป.ป.ป. และทำให้มี อำนาจที่จะดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาได้กว้างขวางขึ้น เพราะได้ขยายขอบเขตในการ กล่าวหาให้กว้างขึ้น

แต่ก็มีข้อที่น่าคิดอยู่ประการหนึ่งว่าจะมีปัญหาในเรื่องการประสานงานกันระหว่างผู้ บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งดำเนินการทางวินัยโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายระเบียบ ข้าราชการพลเรือนกับคณะกรรมการ ป.ป.ป. ซึ่งดำเนินการสืบสวนสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาตาม กฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการหรือไม่ในกรณีที่ผู้ถูก กล่าวหาเป็นบุคคลคนเดียวกัน ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหากับคณะกรรมการ ป.ป.ป. จะทำงาน ซ้ำซ้อนกันหรือไม่ เพราะกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ และร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับล่าสุดนี้มีเนื้อหาในเรื่องอำนาจการดำเนินการ

ทางวินัยกับผู้ที่ออกจากราชการไปแล้วในทำนองเดียวกันแต่คนละหน่วยงานกัน

มีข้อนำาคิดอยู่อีกประการหนึ่งว่า ถ้าหากมีการกล่าวหาในเรื่องเดียวกัน ผู้ถูกกล่าวหาคนเดียวกัน แต่ได้กล่าวหาขึ้นต่อสองหน่วยงาน ถ้าหากผลการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ป. กับของผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาแตกต่างกัน ผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการอย่างไรใน เมื่อแม้ว่าจะมีอำนาจตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับร่างล่าสุด ในขณะที่เดียวกันก็มีหน้าที่ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการที่กำหนดให้ต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปกับผู้ถูกกล่าวหาโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 21 จัตวา แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2530 โดยนำส่วนงานการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ป. มาใช้เป็นหลักในการสอบสวนอีกด้วย

ปัญหาที่าคิดอีกประเด็นหนึ่งก็คือ เมื่อมีการกล่าวหาขึ้นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. ตามมาตรา 21 จัตวา จะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีอำนาจสืบสวนสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาต่อไปได้อีกหนึ่งนับแต่วันที่พ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่เมื่อพิจารณาตามร่างมาตรา 106 แห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับล่าสุดนี้ กรณีที่เป็นการกล่าวหาขึ้นต่อผู้บังคับบัญชาก็ดีหรือคือผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการก็ดี ไม่ได้มีการกำหนดในเรื่องระยะเวลาของการดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาและในการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาไว้แต่อย่างใด ซึ่งแม้จะพินหนึ่งมีตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบไปแล้วก็ตาม ผู้มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา 106 แห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ยังคงมีอำนาจสืบสวนพิจารณาหรือดำเนินการทางวินัยได้ต่อไปไม่มีกำหนดเวลาสิ้นสุด เพราะตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มิได้มีการกำหนดในเรื่องระยะเวลาเอาไว้

ผู้เขียนมีความคิดเห็นต่อปัญหาความซ้ำซ้อนกันของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการกับร่างกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับล่าสุด ถ้าหากผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติและมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายในประเด็นเรื่องการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญภายหลังที่ออกจากราชการไปแล้วว่าใน เมื่อกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนมีบทบัญญัติในเรื่องนี้ไว้สมบูรณ์ ชัดเจนแล้วก็น่าจะให้หน่วยงานและผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายนี้เป็นผู้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่กับผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งออกจากราชการไปแล้ว แต่ฝ่ายเดียวจะดีกว่า เพราะถ้าวการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการ

พลเรือนสามัญกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนบัญญัติในเรื่องนี้ไว้โดยตรงอยู่แล้ว และสำนักงาน ก.พ. ก็เป็นหน่วยงานหลักและมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องของข้าราชการพลเรือนโดยตรงอยู่แล้ว หน่วยงานอื่นที่ได้รับเรื่องกล่าวหาว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำหรือละเว้นกระทำการใดที่พึงเห็นได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็เพียงแต่แจ้งเรื่องกล่าวหามายังสำนักงาน ก.พ. หรือผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อให้ดำเนินการต่อไปตามกฎหมายนี้ อันเป็นลักษณะของการประสานงานกันกันน่าจะเพียงพอแล้ว

2) หลักเกณฑ์ในการลงโทษ

เมื่อได้มีการกล่าวหาไว้โดยถูกต้องแล้วทั้งใน วิธีการกล่าวหาข้อกล่าวหาและผู้ที่ได้รับเรื่องกล่าวหา ก็จะทำให้ผู้ที่มีอำนาจ⁸ ตามมาตรา 102 วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า หรือมาตรา 104 วรรคสามแล้วแต่กรณี

⁸ มาตรา 102 แห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.

บัญญัติว่า

วรรคสาม "การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสองให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ
ตามมาตรา 52 เป็นผู้สั่งแต่งตั้ง"

วรรคสี่ "ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งค้างระดับกันถูกกล่าวหาว่า
กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกัน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 52 สำหรับผู้ถูกกล่าวหา
ที่มีตำแหน่งในระดับสูงกว่าเป็นผู้ดำเนินการตามวรรคสามได้"

วรรคห้า "นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
ตามวรรคสอง สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในทุกกระทรวง ทบวง กรม"

มาตรา 104 แห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.

บัญญัติว่า

ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษ
ปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการ
พิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออก ทั้งนี้ภายใต้บังคับวรรคสอง

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนที่แต่งตั้งตามมาตรา 102 หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา
102 วรรคสาม วรรคสี่ หรือวรรคห้า แล้วแต่กรณี เห็นว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิด

บทบัญญัติของร่างมาตรา 106 แห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในส่วนที่บัญญัติว่า"... ผู้มีอำนาจตามมาตรา 102 วรรคสาม วรรคสี่ หรือวรรคห้า หรือมาตรา 104 วรรคสาม แล้วแต่กรณี มีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาตามมาตรา 99 และดำเนินการทางวินัย ตามที่บัญญัติในหมวดนี้ต่อไปได้ เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ เว้นแต่กรณีที่ผลการสอบสวน พิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยที่จะต้องลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ก็ให้คงโทษเสียได้" เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเนื้อหาของบทบัญญัติในมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 จะเห็นได้ว่ามีส่วนที่เพิ่มเติมขึ้น ละเอียดและ ชัดเจนขึ้นกว่ามาตรา 89 ที่บัญญัติไว้สั้น ๆ เพียงว่า "...ผู้มีอำนาจตามมาตรา 86 หรือ 92 วรรคสามแล้วแต่กรณี ก็ยังมีอำนาจสั่งดำเนินการลงโทษหรือ เปลี่ยนแปลงคำสั่งให้เป็นไปตาม หมวดนี้ได้..." ซึ่งได้เกิดปัญหาในการตีความคำว่า "เปลี่ยนแปลงคำสั่งให้เป็นไปตามหมวดนี้ได้" ซึ่งหมายถึงหมวด 4 ที่บัญญัติโทษทางวินัยไว้ตั้งแต่ภาคทัณฑ์ถึงไล่ออกจากราชการ ดังนั้น จึงมีการสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือนแก่ผู้กระทำผิดวินัยชั้นไม่ร้ายแรง ย้อนหลังไปเท่าที่จำเป็นได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรา 89 ที่มุ่งหมายจะ ลงโทษเฉพาะผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงภายหลังที่ออกจากราชการไปแล้วเท่านั้น มิได้มี เจตนารมณ์ที่จะลงโทษแก่ผู้กระทำผิดวินัยเล็กน้อยหรือไม่ถึงขั้นร้ายแรง และก่อให้เกิดปัญหาการ ลงโทษทางวินัยที่ไม่เป็นธรรมขึ้น เพราะมีกรณีที่ผู้กระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง เช่นเดียวกันแต่ไม่ถูก ดำเนินการลงโทษทางวินัยภายหลังออกจากราชการไปแล้ว เพราะมิได้มีการถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงไว้ก่อนออกจากราชการ ซึ่งบทบัญญัติในร่างมาตรา 106 แห่งร่าง พระราชบัญญัติฉบับนี้ ... ได้บัญญัติในเรื่องนี้ไว้ชัดเจน เป็นข้อยกเว้นในกรณีที่ผลการสอบสวน พิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยที่จะต้องลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ก็ให้คงโทษได้ ซึ่งถ้าหากบทบัญญัติในร่างมาตรา 106 นี้ มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายก็จะแก้ปัญหาคำ การตีความที่ทำให้การใช้กฎหมายไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ไม่เหมาะสม และไม่เป็น ธรรม. ในประเด็นนี้ให้หมดสิ้นไป

8 (ต่อ)

อย่างร้ายแรง สมควรลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ให้ดำเนินการดังนี้

(1) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 11 ลงมาถึงระดับ 8 และสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 7 ลงมาที่กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกันกับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 8 ขึ้นไป หรือที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา 102 วรรคห้า ในราชอาณาจักรบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้นายกรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 52 ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ.กระทรวงซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ.กระทรวงมีมติเป็นประการใด ให้นายกรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าวแล้ว แต่กรณีสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

(2) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 7 ลงมา ในราชอาณาจักรบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 52 ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ.กรม ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ.กรมมีมติเป็นประการใด ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าวสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ทั้งนี้ภายใต้บังคับ (1)

(3) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 7 ลงมาซึ่งมิใช่หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ในราชอาณาจักรบริหารส่วนภูมิภาค ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 52 (5) ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ.จังหวัดซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ.จังหวัดมีมติเป็นประการใด ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าวสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

ในกรณีที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 52 ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 102 วรรคสาม หรือตามมาตรา 102 วรรคห้า ให้ผู้บังคับบัญชาตามมาตรา 52 ระดับเหนือขึ้นไปมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา 102 วรรคสาม หรือตามมาตรา 102 วรรคห้าได้

ผู้ใดถูกลงโทษปลดออกตามมาตรา 102 ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนว่าผู้นั้น
ลวออกจากราชการ

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในร่างมาตรา 106 แห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในส่วนที่กำหนดว่า "...ผู้มีอำนาจ...มีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาตามมาตรา 99⁹ และดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ..." ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า เมื่อได้มีการกล่าวหาไว้ครบถ้วนถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของร่างมาตรา 106 แล้ว นอกจากผู้มีอำนาจตามกฎหมายจะมีอำนาจดำเนินการสืบสวนพิจารณาตลอดจนดำเนินการในทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาในข้อกล่าวหาที่ใดกล่าวหาไว้ตามร่างมาตรา 106 แล้ว ถ้าหากกรณีที่ได้พบความผิดขึ้นใหม่หรือมีการกล่าวหาในความผิดวินัยในกรณีใหม่ขึ้นมาในระหว่างการสืบสวน พิจารณาหรือดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหา ผู้มีอำนาจตามกฎหมายก็ย่อมจะดำเนินการสืบสวน พิจารณาตลอดจนดำเนินการทางวินัยกับความผิดทางวินัยที่พบขึ้นใหม่หรือได้กล่าวหาขึ้นใหม่ได้ เพราะการ

⁹ มาตรา 99 แห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.

บัญญัติว่า

"ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่...ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย
.....
.....

เมื่อปรากฏกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัย โดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยทันที

เมื่อมีการกล่าวหาโดยปรากฏตัวผู้กล่าวหา หรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัยโดยยังไม่มีพยานหลักฐาน ให้ผู้บังคับบัญชารีบดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย จึงจะยุติเรื่องได้ ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ก็ให้ดำเนินการทางวินัยทันที

การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ให้ดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 6

ผู้บังคับบัญชาผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา นี้ และตามหมวด 6 หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวโดยไม่สุจริตให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัย"

ดำเนินการทางวินัยตามร่างมาตรา 106 นี้ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้ผู้มีอำนาจดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ซึ่งหมายถึงหมวด 6 ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย กับผู้ถูกกล่าวหาต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ

ผู้เขียนมีข้อสังเกตในเรื่องโทษทางวินัยซึ่งในร่างมาตรา 100¹⁰ แห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดไว้ 5 สถาน ดังนี้ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน ปลดออก ไล่ออก ซึ่งแตกต่างจากที่กำหนดไว้ในมาตรา 83 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ที่กำหนดว่า "โทษผิดวินัยมี 6 สถานคือ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน ให้ออก ปลดออก ไล่ออก" โดยที่ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ตัดโทษให้ออก ออกไป ทำให้โทษผิดวินัยมีเพียง 5 สถาน ซึ่งในร่างมาตรา 103 แห่งร่างพระราชบัญญัติเดียวกันนี้ ได้กำหนดว่า "ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาสั่งผลโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือนตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด"... และในร่างมาตรา 104 ได้กำหนดว่า "ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออก..." และในวรรคท้ายของมาตรา 104 ได้กำหนดว่า "ผู้ใดถูกลงโทษปลดออกตาม

¹⁰มาตรา 100 ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดฝ่าฝืนข้อห้ามหรือไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ผู้นั้นเป็นผู้กระทำผิดวินัย จึงต้องได้รับโทษทางวินัย เว้นแต่มีเหตุอันควรงดโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 6

โทษทางวินัยมี 5 สถานคือ

- (1) ภาคทัณฑ์
- (2) ตัดเงินเดือน
- (3) ลดขั้นเงินเดือน
- (4) ปลดออก
- (5) ไล่ออก

มาตรา ๓ ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ เสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการ" ในส่วนเรื่อง โทษทางวินัยนั้นก็มีการเปลี่ยนแปลงให้ต่างไปจากบทบัญญัติที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเล็กน้อย ซึ่งถ้าร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย ก็ไม่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางปฏิบัติมากนัก เพราะโทษในความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ยังคงเหมือนเดิม ส่วนโทษในความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็เหลือเพียงปลดออกกับไล่ออก ซึ่งเฉพาะผู้ที่ถูกลงโทษไล่ออกเท่านั้นที่จะไม่มีสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญ ส่วนผู้ที่ถูกสั่งลงโทษปลดออกตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญได้ เสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการ ซึ่งต่างจากกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 8(1) ว่า ผู้ถูกไล่ออกหรือปลดออกจากราชการเพราะมีความผิด ไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติตามพระราชบัญญัตินี้

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้เสนอปัญหากรณีที่ไม่สามารถดำเนินการทางวินัยกับผู้ที่ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ในความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีอื่นที่พบหรือปรากฏกรณีกล่าวหาผู้นั้นในภายหลังการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ทำให้ผู้บังคับบัญชาไม่สามารถดำเนินการลงโทษทางวินัยโดยอาศัยบทบัญญัติมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ในความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีใหม่นี้กับผู้นั้นได้ ซึ่งปัญหาในเรื่องนี้ ตามร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ฉบับนี้ได้มีบทบัญญัติ

แก้ปัญหาในกรณีเช่นนี้ไว้ในร่างมาตรา 107¹¹ โดยกำหนดว่าในกรณีที่ข้าราชการพลเรือน ซึ่งถูกสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรงในกรณีอื่นอีก ในภายหลัง ก็ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย มีอำนาจดำเนินการ สืบสวนพิจารณาและตั้งคณะกรรมการสอบสวน ตลอดจนดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ใน หมวด 6 นี้ต่อไปได้ ซึ่งถ้าหากร่างพระราชบัญญัตินี้ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติและ ประกาศให้มีผลใช้บังคับ เป็นกฎหมายได้ ก็จะทำให้ปัญหาในกรณีดังกล่าวนี้หมดไป

ส่วนปัญหาในกรณีที่ข้าราชการประเภทอื่นหรือพนักงานเทศบาล หรือพนักงานส่วน ท้องถิ่นที่ได้กระทำผิดวินัยไว้ก่อนการ โอนมา เป็นข้าราชการพลเรือน โดยที่สังกัดเดิมยังมิได้ ดำเนินการทางวินัย หรืออยู่ระหว่างดำเนินการทางวินัย แต่ยังมีได้ดำเนินการสั่งลงโทษ จึงเกิดปัญหาขึ้นว่า เมื่อโอนมา เป็นข้าราชการพลเรือนแล้ว จะยังสามารถดำเนินการทาง วินัยหรือสั่งลงโทษทางวินัย ในความคิดวินัยที่กระทำไว้ก่อนการโอนมา เป็นข้าราชการพลเรือน ค่อยไปได้หรือไม่ และใครจะเป็นผู้มีอำนาจดังกล่าวระหว่างผู้บังคับบัญชาในสังกัดเดิมหรือ

¹¹ มาตรา 107 แห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.....
บัญญัติว่า....

เมื่อได้มีการสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญใดพักราชการหรือออกจากราชการ ไว้ก่อนตามวรรคหนึ่งแล้ว ภายหลังปรากฏว่าผู้นั้นมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ในกรณีอื่นอีก ผู้มีอำนาจตามมาตรา 102 วรรคสาม วรรคสี่ หรือวรรคห้า หรือมาตรา 104 วรรคสาม แล้วแต่กรณี มีอำนาจดำเนินการสืบสวน หรือพิจารณาตามมาตรา 99 และแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา 102 วรรคสอง ตลอดจนดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติไว้ใน หมวดนี้ต่อไปได้

ในกรณีที่สั่งให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนกลับเข้ารับราชการ หรือสั่งให้ผู้ถูก สั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนออกจากราชการด้วยเหตุอื่นที่มีใช่เป็นการลงโทษ เพราะกระทำ ผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ให้ผู้นั้นมีสถานภาพเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตลอดระยะเวลา ระหว่าง ที่ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน เสมือนว่าผู้นั้น เป็นผู้ถูกสั่งพักราชการ

ผู้บังคับบัญชาคนปัจจุบัน ซึ่งในพระราชบัญญัติบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ไม่มีบทบัญญัติในเรื่องนี้ไว้ แต่ในร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ได้มีบทบัญญัติในเรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจนอยู่ในมาตรา 123 แห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า "ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งโอนมาจากพนักงานเทศบาล พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือข้าราชการตามมาตรา 61 ผู้ใดมีกรณีที่เหมาะสมให้ออกจากงานหรือออกจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบพนักงานเทศบาล พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือข้าราชการนั้นอยู่ก่อนวันโอนมาบรรจุ ให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้น อำนวยการพิจารณาดำเนินการตามหมวดนี้ หรือตามมาตรา 67¹² ได้โดยอนุโลม แต่ถ้าเป็น เรื่องที่อยู่ในระหว่างการสืบสวนหรือสอบสวนของทางผู้บังคับบัญชา เดิมก่อนวันโอนก็ให้สืบสวน หรือสอบสวนต่อไปจนเสร็จ แล้วส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้น พิจารณาดำเนินการต่อไปตามหมวดนี้ หรือตามมาตรา 67 แล้วแต่กรณี โดยอนุโลมและในกรณี ที่จะต้องสั่งให้ออกจากราชการ ให้ปรับบทกรณีให้ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบพนักงานเทศบาล พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือข้าราชการนั้น " แต่ถ้าเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดวินัยก่อนที่จะ โอนมา เป็นข้าราชการพลเรือน มีกรณีกระทำความผิดวินัยอยู่ก่อนวันโอนมาบรรจุ เป็นข้าราชการพลเรือน แต่เป็นกรณีที่ไม่ถึงกับต้องให้ออกจากงานหรือออกจากราชการตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบพนักงานเทศบาล พนักงานส่วนท้องถิ่นหรือข้าราชการนั้น ร่างพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ.

¹² มาตรา 67 "ผู้ได้รับบรรจุเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใดตามมาตรา 46 วรรคหนึ่ง มาตรา 50 มาตรา 51 มาตรา 61 มาตรา 63 มาตรา 64 มาตรา 65 และมาตรา 66 หากภายหลังปรากฏว่าขาดคุณสมบัติ ทัวไปโดยไม่ได้รับการยกเว้น ในกรณีที่ขาดคุณสมบัติตามมาตรา 30 หรือขาดคุณสมบัติ เฉพาะ สำหรับตำแหน่งนั้นโดยไม่ได้รับอนุมัติจาก ก.พ.ตามมาตรา 56 อยู่ก่อนก็ตี มีกรณีต้องหาอยู่ ก่อนและภายหลัง เป็นผู้ขาดคุณสมบัติ เนื่องจากกรณีต่อนั้นก็ตี ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 52 สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการโดยพลัน"

"ข้าราชการพลเรือนซึ่งโอนมาจากพนักงานเทศบาล พนักงานส่วนท้องถิ่นหรือข้าราชการ ตามมาตรา 61 ผู้ใดมีกรณีกระทำผิดวินัยอยู่ก่อนวันโอนมาบรรจุให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นดำเนินการทางวินัยตามหมวดนี้โดยอนุโลม ถ้าเป็นเรื่องที่อยู่ในระหว่างการสืบสวนหรือสอบสวนของทางผู้บังคับบัญชา เดิมก่อนวันโอนก็ให้สืบสวนหรือสอบสวนต่อไปจนเสร็จ แล้วส่งเรื่องไปให้ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นพิจารณาดำเนินการต่อไปตามหมวดนี้โดยอนุโลม และในกรณีที่จะต้องส่งลงโทษทางวินัย ให้รับบทความผิดและลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบพนักงานเทศบาล พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือข้าราชการนั้นโดยอนุโลม" ถ้าหากว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติและประกาศให้มีผลใช้บังคับ เป็นกฎหมายปัญหาในกรณีนี้ก็หมดไป

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนได้เสนอแนะในเรื่องการป้องกันการกระทำผิดวินัยไว้ว่านอกจากจะมีมาตรการในทางปราบปรามแล้วก็ควรจะมีมาตรการในทางป้องกันด้วยโดยกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาคอยหมั่นตรวจตรา ให้คำแนะนำตักเตือน และวางมาตรการในการปฏิบัติราชการของผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพ และป้องกันมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ซึ่งยังไม่มีรายละเอียดและความชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาดูเนื้อหาในร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ฉบับล่าสุดนี้ ก็จะพบว่าได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชา

มีวินัยและป้องกันมิให้ผู้ได้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย"¹³ นอกจากการวางหน้าที่ไว้เป็นหลักการกว้างๆ แล้วก็ยังได้ระบุนายละเอียดของหลักการดังกล่าวไว้ในบทบัญญัติอีกด้วย

นอกจากนั้นยังได้เพิ่มหมวด 4 ว่าด้วยการเพิ่มทุนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการขึ้นมาใหม่ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยได้บัญญัติไว้ ตั้งแต่ร่างมาตรา 75 ถึงมาตรา 79 โดยมีสาระสำคัญพอสรุปได้ว่า "ได้บัญญัติให้มีการพัฒนาผู้ที่ได้รับการบรรจุให้เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ให้รู้ถึงระเบียบแบบแผนของทางราชการ หลักและวิธีปฏิบัติราชการ¹⁴ ให้มีการพัฒนาข้าราชการพลเรือนก่อนที่จะเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

¹³ มาตรา 99 แห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. บัญญัติว่า "ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชามีวินัย ป้องกันมิให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย และดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ได้บังคับบัญชาซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย

การเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชามีวินัย ให้กระทำโดยการฝึกอบรม การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างขวัญและกำลังใจ การจูงใจหรือการอื่นใดในอันที่จะเสริมสร้างและพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ได้บังคับบัญชาให้เป็นไปในทางที่มิวินัย

การป้องกันมิให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ให้กระทำโดยการเอาใจใส่สังเกตการณ์และขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดวินัยใน เรื่องอันอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการกันตามควรแก่กรณีได้"

¹⁴ มาตรา 75 ให้มีการพัฒนาผู้ที่ได้รับบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตามมาตรา 46 วรรคหนึ่ง และมาตรา 50 ก่อนมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติ เพื่อให้รู้ระเบียบแบบแผนของทางราชการ หลักและวิธีปฏิบัติราชการ บทบาทและหน้าที่ของข้าราชการในระบบอำนวยการโดย และแนวทางปฏิบัติตนเพื่อเป็นข้าราชการที่ดี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

บางตำแหน่ง¹⁵ ให้มีการพัฒนาข้าราชการพลเรือน โดยให้ได้รับการศึกษาเพิ่มเติม ฝึกอบรม
 ดูงาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ¹⁶ กำหนดให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่พัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา¹⁷
 ประเมินผลการปฏิบัติราชการและ เสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้
 เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการและปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล¹⁸
 ซึ่งถ้าหาก "ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไม่สามารถปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิด
 ประสิทธิผลในระดับอันเป็นที่พอใจของทางราชการได้ ให้ผู้มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการ"¹⁹

¹⁵ มาตรา 77 ให้มีการพัฒนาข้าราชการพลเรือนก่อน เลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรง
 ตำแหน่งบางตำแหน่ง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดี อันจะทำให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ
 ในตำแหน่งนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.กำหนด

¹⁶ มาตรา 78 การพัฒนาข้าราชการพลเรือนโดยการให้ไปศึกษาเพิ่มเติมในประเทศ
 และการให้ไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน หรือปฏิบัติการวิจัยในต่างประเทศ ให้เป็นไปตามระเบียบ
 ที่ ก.พ.วางไว้ เว้นแต่คณะรัฐมนตรีจะได้กำหนดเป็นอย่างอื่น

¹⁷ มาตรา 76 ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่พัฒนาผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้มีความรู้ ทักษะ
 และทัศนคติที่ดี อันจะทำให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และ
 วิธีการที่ ก.พ.กำหนด

¹⁸ มาตรา 79 ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติราชการของผู้อยู่ใ
 ดบังคับบัญชาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาแต่งตั้ง เลื่อนขั้นเงินเดือน พัฒนาข้าราชการพลเรือน
 เพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ และมีหน้าที่เสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา
 ปฏิบัติตนเหมาะสมกับการเป็นข้าราชการและปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
 ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.กำหนด

¹⁹ มาตรา 114 (6) แห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.....

การเพิ่มบทบัญญัติร่างในมาตรา ๑๑ และในหมวดนี้ขึ้นมาจึงถือว่าเป็นนิมิตหมายที่ดี เพื่อที่จะทำให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้มีหลักในการปฏิบัติตนให้เป็นข้าราชการที่ดีอยู่ในระเบียบวินัย ได้มีการพัฒนาเพิ่มพูนทักษะความรู้ความสามารถ มีการสร้างขวัญและกำลังใจและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้สามารถปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ถ้าหากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติและมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายก็จะมีผลทำให้ประเทศไทยชาติพัฒนาเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีข้าราชการพลเรือนที่ดี ได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ราชการให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

ภาคผนวก ๑๐

บันทึก

เรื่อง อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ในการพิจารณาเรื่องกล่าวหาร้องเรียน
เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดที่ผ่านมาแล้ว

สำนักงาน ป.ป.ป. ได้มีหนังสือ ลับ ที่ นร ๐๔๐๑/๒๐๗๒๖ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ ถึง เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ทหารือปัญหาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้รับเรื่องกล่าวหาร้องเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม แต่เมื่อดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมนั้น มีการยุบสภาจึงพ้นจากตำแหน่งไป ภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่จึงได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมจนกระทั่งปัจจุบัน ผู้กล่าวหาร้องเรียนจึงได้มากล่าวหาร้องเรียนผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นการกระทำเมื่อผู้ถูกกล่าวหาร้องเรียนพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมแล้ว จึงมีปัญหว่าการกล่าวหาร้องเรียนข้าราชการการเมืองทั้ง ๒ เรื่องนี้จะถือได้หรือไม่ว่าเป็นการกล่าวหาร้องเรียนในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาร้องเรียนยังเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่^(๑) และคณะกรรมการยังจะมีอำนาจดำเนินการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับข้อกล่าวหาเรื่องดังกล่าวนี้หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ป. มีความเห็นแตกต่างกันเป็นสองฝ่าย คือ

ฝ่ายที่หนึ่ง มีความเห็นว่า เรื่องที่กล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐเกิดขึ้นเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาร้องเรียนได้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวขาดตอนไปแล้ว ประกอบกับการดำรงตำแหน่งของข้าราชการการเมืองเป็น

(๑) ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการพิจารณาสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐกรณีถูกกล่าวหาเรื่องว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๓๐

ข้อ ๖ เรื่องกล่าวหาร้องเรียนที่คณะกรรมการจะรับไว้เพื่อพิจารณาดำเนินการสืบสวนสอบสวนได้ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ถูกกล่าวหาร้องเรียนต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ในวันที่ได้รับเรื่องกล่าวหาร้องเรียน

ไปตามหัวหน้าคณะรัฐบาล คือ นายกรัฐมนตรีเป็นคณะ ๆ ไป ไม่เกี่ยวเนื่องกัน ผู้บังคับบัญชาย่อมไม่มีอำนาจที่จะไปว่ากล่าวในเรื่องที่เกิดขึ้นในคณะรัฐบาลชุดก่อนได้ น่าจะถือว่าผู้ถูกกล่าวหาร้องเรียนพ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้ว จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ที่จะรับไว้พิจารณาดำเนินการสืบสวนสอบสวนต่อไปได้

ฝ่ายที่สอง มีความเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาร้องเรียนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นข้าราชการการเมือง ยังเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓^(๒) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการฯ และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ในขณะที่มีการกล่าวหาเรื่องร้องเรียน ข้อกล่าวหาเรื่องร้องเรียนก็เป็นเรื่องกล่าวหาว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ คณะกรรมการ ป.ป.ป. ย่อมมีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการสืบสวนสอบสวนต่อไปได้ตามมาตรา ๑๓ (๓)^(๓) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการฯ และข้อกล่าวหาเรื่องร้องเรียนดังกล่าวก็ยังไม่มีการพิจารณายุติเรื่องหรือไม่รับพิจารณา หรือต้องห้ามมิให้รับพิจารณาตามบทบัญญัติของกฎหมาย ป.ป.ป. แต่อย่างใด และแม้ว่าข้าราชการการเมืองจะไม่มีบทบัญญัติว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยเหมือนข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งทำให้ไม่สามารถลงโทษทางวินัยได้นั้น ถ้าหากการพิจารณาสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ปรากฏพยานหลักฐานว่ามีการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเกิดขึ้นจริงตามที่มีการกล่าวหาเรื่องร้องเรียน

(๒) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือมีเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย สมาชิกสภาท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔
มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) สืบสวนและสอบสวนเพื่อทราบข้อเท็จจริง เมื่อมีผู้กล่าวหาเรื่องร้องเรียนหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า
เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

คณะกรรมการ ป.ป.ป. ก็ต้องดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๔^(๔) แม้ว่าการกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ร้องเรียนเกิดขึ้น ในคณะรัฐบาลชุดก่อนที่จะมาดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาลชุดปัจจุบันก็ตาม เมื่อมีการทุจริตแล้วก็ย่อมจะต้องมีการพิจารณาโทษได้ตามกฎหมาย ไม่มีข้อยกเว้น การพ้นจากตำแหน่งไปในลักษณะดังกล่าวไม่เป็นการลบล้างการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น นายกรัฐมนตรีมีอำนาจที่จะถวายคำแนะนำให้มีพระบรมราชโองการให้รัฐมนตรีผู้ถูกกล่าวหา ร้องเรียนพ้นจากการเป็นรัฐมนตรีได้ ส่วนความผิดทางอาญาก็สามารถแจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญา ได้โดยตรง

นอกจากนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ป. ยังได้รับเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นข้าราชการการเมือง ว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่ต่อมามีการยุบสภาจึงพ้นจากตำแหน่งไป ภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ จึงได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยอีกจนกระทั่งปัจจุบัน และคณะกรรมการ ป.ป.ป. มีความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกับเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ป. จึงเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่สมควรให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ป.ป.ป. และสำนักงาน ก.พ.) แล้ว มีความเห็นเป็นสองฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เป็นกฎหมายที่ประสงค์จะป้องกันและปราบปรามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยอาศัยอำนาจหรือตำแหน่งหน้าที่ในราชการของตน ถ้าผู้ถูกกล่าวหา ร้องเรียนมิได้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ป. ย่อมไม่มีอำนาจสืบสวนสอบสวนเรื่องร้องเรียนนั้น เพราะกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีอำนาจดำเนินการในเรื่องร้องเรียนผู้ที่พ้นจากความ

(๔) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๑๔ เมื่อคณะกรรมการมีมติว่า เรื่องที่สอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดมีมูลว่าผู้นั้นกระทำความผิด ให้ประธานกรรมการรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบและส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นดำเนินการทางวินัยต่อไป และถ้ากรณีเป็นความผิดทางอาญา ก็ให้แจ้งต่อพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติตามมาตรา ๑๗ ทวิ

สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย เมื่อคณะกรรมการมีมติว่าเรื่อง ที่สอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวมีมูลเป็นการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ให้ประธานกรรมการรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบ และส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้นั้นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป และหากกรณีเป็นความผิดทางอาญาก็ให้แจ้งต่อพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นคณะกรรมการอาจอนุญาตให้ขยายระยะเวลาออกไปอีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวันก็ได้เมื่อเห็นว่ามีเหตุผลอันสมควร

เป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐไปแล้วได้เพียงกรณีเดียว คือ กรณีตามมาตรา ๒๑ จัตวา^(๕) ซึ่งการดำเนินการในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาร้องเรียนพ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๒๑ จัตวา นี้ก็ต้องเป็นเรื่องที่กล่าวหาหรือเรียนไว้ก่อนที่ผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้รับเรื่องไว้พิจารณาแล้วเท่านั้น ส่วนกรณีที่หาหรือได้ความว่าได้มีการกล่าวหาหรือเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดปัจจุบันว่าได้กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดก่อน จึงเห็นได้ว่าความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในขณะที่กระทำการที่ถูกร้องเรียนนี้กับในขณะที่ถูกกล่าวหาหรือเรียนนั้นขาดตอนไปแล้ว เพราะความเป็นรัฐมนตรีในแต่ละครั้งย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๕๕^(๖) หรือมาตรา ๑๕๕^(๗) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๕) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๒๑ จัตวา เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาหรือเรียนว่าทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการตามมาตรา ๑๗ ทวิ ในกรณีที่เป็นความผิดอย่างร้ายแรง หรือในกรณีที่มีพฤติการณ์ร้ายชัดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ และคณะกรรมการได้มีมติให้รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๒๐ แล้ว แม้ภายหลังผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วด้วยเหตุอื่นนอกจากตาย ก็ให้คณะกรรมการมีอำนาจดำเนินการต่อไปได้ แต่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และในกรณีที่คณะกรรมการมีมติว่าเรื่องที่สอบสวนมีมูลว่าผู้นั้นกระทำความผิดอย่างร้ายแรง หรือผู้นั้นร้ายชัดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ก็ให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น พนักงานอัยการ นายกรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการตุลาการ แล้วแต่กรณี ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๖) - (๗) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๑๕๕ รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๓๗

(๒) สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๓) คณะรัฐมนตรีลาออก

(๔) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๕๕

คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงาน ไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๕๕ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๙๔ (๑) (๒) หรือ

(๔) ในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือตามมาตรา ๙๔ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ในกรณีที่รัฐมนตรีเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๖ (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖)

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

(๕) สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๓๗

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๕๔

(๗) มีพระบรมราชโองการตามมาตรา ๑๕๖

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับแก่การสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีตาม (๒) (๓) (๔) หรือ (๖)

เมื่อมิได้มีการกล่าวหาเรื่องเรียนไว้ก่อนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดก่อน คณะกรรมการ ป.ป.ป. ย่อมไม่มีอำนาจพิจารณาดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพราะความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐของรัฐมนตรีผู้นั้นได้สิ้นสุดลงแล้ว กรณีนี้หากจะพิจารณาว่า คณะกรรมการ ป.ป.ป. สามารถสืบสวนสอบสวนรัฐมนตรีผู้นั้นได้ ก็จะเป็นความลักลั่นของระยะเวลาการสอบสวนขึ้น กล่าวคือ คณะกรรมการ ป.ป.ป. สามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวนรัฐมนตรีผู้นั้นโดยไม่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน ซึ่งถ้าเป็นการสืบสวนสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาเรื่องเรียนซึ่งพ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วนั้น มาตรา ๒๑ จัตวา กำหนดให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงเห็นได้ว่าจะเกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น เพราะผู้ที่พ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีอำนาจดำเนินการได้เพียงหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น แต่ถ้าผู้นั้นกลับมาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐใหม่ ก็จะมีระยะเวลาการสืบสวนสอบสวนอย่างไร้กำหนด

โดยสรุปแล้ว กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗ ฝ่ายที่หนึ่งเห็นว่า ตามกรณีที่ทำหรือ คณะกรรมการ ป.ป.ป. ไม่มีอำนาจพิจารณาเรื่องกล่าวหาเรื่องเรียนรัฐมนตรีผู้นั้น อนึ่ง การวินิจฉัยเช่นนี้เป็นการสอดคล้องกับแนวคำวินิจฉัยของ ก.พ. เกี่ยวกับมาตรา ๔๔^(๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ในการดำเนินการกับข้าราชการพลเรือนสามัญที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา แต่ภายหลังข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการไปแล้ว ซึ่ง ก.พ. ได้วินิจฉัยว่า “การที่ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๔๒ วรรคสาม แล้วแต่กรณี จะยังมีอำนาจดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งออกจากราชการไปแล้วตามนัยบทบัญญัติดังกล่าวได้นั้น จะต้องปรากฏว่าผู้นั้นได้มีกรณีถูกกล่าวหาต่อผู้บังคับบัญชาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาอยู่ก่อนออกจากราชการ”

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการฯ มีเจตนารมณ์ที่จะมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่หรืออำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปในทางทุจริตหรือประพฤติมิชอบอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ด้วยเจตนารมณ์นี้ มาตรา ๑๓ (๓)^(๕) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีหน้าที่สืบสวนและสอบสวนเพื่อทราบข้อ

(๔) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔

มาตรา ๔๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญได้มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๔๒ วรรคสาม แล้วแต่กรณี ก็ยังมีอำนาจสั่งดำเนินการลงโทษ หรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งให้เป็นไปตามหมวดนี้ได้ เว้นแต่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นจะออกจากราชการเพราะตาย

(๕) โปรดดูเชิงอรรถ (๓)

เท็จจริง เมื่อมีผู้กล่าวหาหรือเรียนหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตหรือประพฤติมิชอบ
ในวงราชการ ซึ่งเมื่อพิจารณามาตรา ๑๓ (๓) แล้วจะเห็นได้ว่า เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. จะสืบสวน
และสอบสวนได้นั้น จะต้องมีกรกล่าวหาหรือเรียน ขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือเรียนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ^(๑๐)
และเป็นเรื่องกล่าวหาหรือเรียนว่าทุจริตและประพฤติมิชอบ ในขณะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ตามกรณีที่หารือ การกล่าวหาหรือเรียนข้าราชการการเมืองตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดปัจจุบัน
ว่าได้กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการระหว่างที่ดำรงตำแหน่ง ในรัฐบาลชุดที่ผ่านมาแล้ว
จึงเป็นการกล่าวหาหรือเรียนขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือเรียนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเป็นเรื่องกล่าวหา
หรือเรียนว่าได้กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในขณะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อเรื่องกล่าวหาหรือ
เรียนนี้ไม่ได้ต้องห้ามมิให้รับหรือยกขึ้นพิจารณาตามมาตรา ๑๓ ทวิ^(๑๑) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ป. ก็มีอำนาจดำเนินการสืบสวนและสอบสวนรัฐมนตรี
ผู้นี้ได้ เพราะความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการฯ ให้มีการสืบสวนและสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อดำเนินการลงโทษผู้กระทำความผิดได้ถึง ๓
ประการ คือ ให้ผู้บังคับบัญชาสอบสวนลงโทษทางวินัยตามมาตรา ๑๔ ทวิ^(๑๒) ให้พนักงานสอบสวน
ดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๑๔^(๑๓) และให้พนักงานอัยการขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๑๐) โปรดดูเชิงอรรถ (๒) :

(๑๑) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่ง
แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๑๓ ทวิ เรื่องดังต่อไปนี้ห้ามมิให้คณะกรรมการรับหรือยกขึ้นพิจารณา

(๑) เรื่องที่คณะกรรมการได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดและนายกรัฐมนตรีรับทราบแล้ว เว้นแต่เป็นกรณีที่เป็น
การดำเนินการตามมาตรา ๑๔ เบื้อง

(๒) เรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล หรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดในเรื่องนั้น
แล้ว เว้นแต่เป็นกรณีที่เป็นการดำเนินการตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๑ ทวิ และมาตรา ๒๑ ตร

(๑๒) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่ง
แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๑๔ ทวิ เมื่อผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับเรื่องตามมาตรา ๑๔ แล้ว ต้องแต่งตั้งคณะ
กรรมการขึ้นทำการสอบสวนทางวินัย หรือต้องดำเนินการเพื่อพิจารณาโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นภายในสิบห้าวันนับแต่
วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการประการใดไปบ้างแล้ว ให้แจ้งคณะกรรมการทราบผลทุกสามสิบ
วัน

ในการสอบสวนทางวินัยตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสอบสวนนำสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ
มาใช้เป็นหลักในการสอบสวน และทำความเห็นเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนด้วย และในกรณีที่คณะ
กรรมการสอบสวนมีความเห็นขัดแย้งกับมติของคณะกรรมการ ก็ให้แสดงเหตุผลไว้ในสำนวนการสอบสวนทางวินัยนั้น
ด้วย

(๑๓) โปรดดูเชิงอรรถ (๔)

ผู้รั่วรัวผิดปกติดกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๒๑ ตริ^(๑๔) ดังนั้น แม้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งพ้นตำแหน่งไปก่อนถูกกล่าวหา แต่ภายหลังกลับมาดำรงตำแหน่งใด ๆ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ คณะกรรมการ ป.ป.ป. ยังมีอำนาจสืบสวนและสอบสวนเพื่อดำเนินการลงโทษประการหนึ่งประการใดใน ๓ ประการนั้นได้ ซึ่งแตกต่างกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่มีความมุ่งหมายเพื่อให้มีการลงโทษทางวินัยอย่างเดียว เมื่อผู้กระทำผิดวินัยพ้นฐานะข้าราชการพลเรือนสามัญไปแล้วสภาพของวินัยไม่เปิดช่องให้ลงโทษแก่ผู้ที่พ้นตำแหน่งไปแล้ว ได้แม้ว่าภายหลังผู้นั้นจะกลับมารับราชการอีก เว้นแต่จะได้ดำเนินการตามมาตรา ๘๘^(๑๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ไว้ก่อนที่ผู้นั้นพ้นจากราชการ โดยเหตุนี้ฝ่ายที่สองจึงเห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ป. มีอำนาจสืบสวนและสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาได้ แม้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้พ้นตำแหน่งหน้าที่ไปแล้วภายหลังกระทำผิดแต่กลับมามีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐใหม่ในขณะที่ถูกกล่าวหา

โดยที่ความเห็นของกรรมการร่างกฎหมายแตกต่างกันเป็นสองฝ่ายและกรณีนี้เป็นปัญหาสำคัญที่ควรวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗ จึงขอเสนอเรื่องนี้ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อนำเสนอที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายพิจารณาต่อไป

อาศัยอำนาจตามข้อ ๑๓ (๒)^(๑๖) แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๒๒ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงจัดให้มีการประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายเพื่อพิจารณาปัญหาดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ป.ป.ป. และสำนักงาน ก.พ.) แล้ว เห็น

(๑๔) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๒๑ ตริ บรรดาทรัพย์สินที่คณะกรรมการมีมติว่าเป็นทรัพย์สินที่รั่วรัวผิดปกติ หรือเพิ่มขึ้นผิดปกติตามมาตรา ๒๑ ทวิ ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลโดยไม่ชักช้าเพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน เว้นแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะสามารถนำพยานหลักฐานมาแสดงให้ศาลเห็นว่าทรัพย์สินดังกล่าวนั้นตนได้มาโดยชอบ ในกรณีนี้ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเพื่อประโยชน์ในการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งสมควรทำการสอบสวนเพิ่มเติม ให้พนักงานอัยการเสนอความเห็นไปยังคณะกรรมการโดยเร็ว เมื่อคณะกรรมการเห็นชอบด้วยก็ให้ดำเนินการตามความเห็นของพนักงานอัยการ ถ้าไม่เห็นด้วยก็ให้แจ้งพนักงานอัยการทราบเพื่อยื่นคำร้องต่อไป

(๑๕) โปรดดูเชิงอรรถ (๘) หน้า ๑๕๒

(๑๖) ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๑๓ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดให้มีการประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายได้มีมติ หรือคำสั่งหรือขอให้กรรมการร่างกฎหมายวินิจฉัยปัญหาโดยที่ประชุมใหญ่

(๒) เมื่อกรรมการร่างกฎหมายคณะใดคณะหนึ่งเห็นว่า มีปัญหาสำคัญที่ควรวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่

ว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเป็นกฎหมายที่ประสงค์จะป้องกันและปราบปรามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตและประพฤติมิชอบโดยอาศัยอำนาจหรือตำแหน่งหน้าที่ในราชการของตน กฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะดำเนินการับการร้องเรียนในกรณีที่มีผู้กล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาเหล่านั้นยังอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ราชการเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะจากบทบัญญัติของมาตรา ๑๗ ทวิ^(๑๗) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ จะเห็นได้ว่า การกระทำความผิดกีดกัน ความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกีดกัน จะต้องเป็นกรรมและวาระเดียวกัน มิใช่ต่างกรรมต่างวาระกัน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณามาตรา ๑๔^(๑๔) แล้ว จะเห็นว่าเงื่อนไขเวลาตามที่บัญญัติไว้นั้นเป็นเงื่อนไขเวลาในขณะที่กระทำความผิดนั่นเอง ดังนั้น ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือเรียนได้พ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ป. ย่อมไม่มีอำนาจสืบสวนและสอบสวนเรื่องร้องเรียนนั้น กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีอำนาจดำเนินการในเรื่องร้องเรียนผู้ที่พ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วได้เพียงกรณีเดียว คือ กรณีตามมาตรา ๒๑ จัตวา^(๑๕) ซึ่งการดำเนินการในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือเรียนพ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๒๑ จัตวานี้ ก็จะต้องเป็นเรื่องที่กล่าวหาหรือเรียนไว้ก่อนที่ผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้รับเรื่องไว้พิจารณาแล้วเท่านั้น ส่วนกรณีที่หาหรือได้ความว่าได้มีการกล่าวหาหรือเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดปัจจุบันว่าได้กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดก่อน และในขณะที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดก่อนนั้นก็มิได้ถูกกล่าวหาหรือเรียนใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อมิได้มีการกล่าวหาหรือเรียนไว้ก่อนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดก่อน คณะกรรมการ ป.ป.ป. ย่อมไม่มีอำนาจพิจารณาดำเนินการสืบสวนและสอบสวนเนื่องจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในขณะที่กระทำการที่ถูกกล่าวหาหรือเรียนกับขณะที่ถูกกล่าวหาหรือเรียนนั้นขาดตอนไปแล้ว เพราะความเป็นรัฐมนตรีในแต่ละตอนย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๕๔^(๒๐) หรือมาตรา ๑๕๕^(๒๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๑๗) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๑๗ ทวิ เมื่อคณะกรรมการได้รับเรื่องกล่าวหาหรือเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใด ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาสอบสวนโดยไม่ชักช้า และก่อนที่คณะกรรมการจะมีมติว่าเรื่องที่สอบสวนมีมูลว่าผู้นั้นกระทำความผิด จะต้องแจ้งข้อกล่าวหาหรือเรียนให้ผู้นั้นทราบ และให้โอกาสแก่ผู้นั้นที่จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือเรียนด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาเกี่ยวกับกรพิจารณาสอบสวน เพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรม ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี

(๑๔) โปรดดูเชิงอรรถ (๔)

(๑๕) โปรดดูเชิงอรรถ (๕)

(๒๐) โปรดดูเชิงอรรถ (๖)

(๒๑) โปรดดูเชิงอรรถ (๗)

กรณีนี้หากจะพิจารณาว่า คณะกรรมการ ป.ป.ป. สามารถสืบสวนและสอบสวนรัฐมนตรีผู้นี้ได้ ก็จะทำให้เกิดความสับสนของระยะเวลาการสอบสวนขึ้น กล่าวคือคณะกรรมการ ป.ป.ป. สามารถดำเนินการสืบสวนและสอบสวนรัฐมนตรีผู้นี้โดยไม่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน ซึ่งถ้าเป็นการสืบสวนและสอบสวนผู้ถูกกล่าวหา ร้องเรียน ซึ่งพ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วนั้น มาตรา ๒๑ จัตวา กำหนดให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงเห็นได้ว่าจะเกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น เพราะผู้ที่พ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีอำนาจดำเนินการได้เพียงหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น แต่ถ้าผู้นั้นกลับมาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐใหม่ก็จะมีระยะเวลาการสืบสวนสอบสวนอย่างไม่มีกำหนด

โดยสรุปแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) เห็นว่า ตามกรณีนี้ที่หารือ คณะกรรมการ ป.ป.ป. ไม่มีอำนาจพิจารณาเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดปัจจุบันซึ่งเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในรัฐบาลชุดที่ผ่านมา

ลงชื่อ อมร จันทรสุมบูรณ์

(นายอมร จันทรสุมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๓๒

ประวัติผู้เขียน

นายสมพงษ์ รัตติกาลชลากร เกิดวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2507 ที่อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนราชวินิตบางแก้วในพระบรมราชูปถัมภ์ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา 2529 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2530 ทำงานที่ร้านศิริภัณฑ์ เลขที่ 171/11 หมู่ 3 ต.ปากคลองบางปลากด อ.พระสมุทรเจดีย์ จ.สมุทรปราการ โทร 4258368 และที่ร้านสากฉัพพหลาย เลขที่ 287/106-107 หมู่ 1 ต.ปากคลองบางปลากด อ.พระสมุทรเจดีย์ จ.สมุทรปราการ โทร 4637016

